

DREPTUL

LEGIslaTİUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCUZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADA PARIS, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU**ABONAMENTELE**se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechin 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentzii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul posta

SUMAR*Câteva cuvinte asupra Abordagiului maritim* de d-l profesor D. Alexandresco.**JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.** — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I:* Aldea Dumitru cu Manda Voicu Florea și alții. — *Secțiunea III:* Ministerul de Finanțe cu D. Cochinos.*Tribunalul județului Tolova:* Ioan Saulea cu Alexandru G. Tonță.*Tribunalul județului Dorostor:* Banca de credit bulgară « Ghirdap » cu D. Stănișef și alții.**JURISPRUDENȚA STRAINĂ.** — *Curtea de casație din Franța.* — Observațiune de S. R.*Curtea de apel din Atena.* — Observațiune de S. R.
Deschiderea anului judecătoresc la Curtea de Apel din Constanța.
Bibliografie.**Câteva cuvinte asupra Abordagiului maritim**

D-l profesor D. Alexandresco a scris și a început a tipări comentariul titlului *Prescripției*. El a studiat această vastă și grea materie nu numai în civil, dar încă în comercial și în penal. Cu ocazia explicării art. 953 din codul comercial, care se ocupă de prescrierea acțiunilor ce izvorăsc din lovirea vaselor sau abordagiu, d-sa face în puține cuvinte teoria Abordagiului, care a dat loc, la noi, la mai multe procese interesante. Credem nemerit de a reproduce acest mic studiu în coloanele *Dreptului*.

În alte numere viitoare vom publica alte extracte din acest volum, și între altele: *Prescripția în dreptul internațional privat*; — *Suspendarea prescripției dintre soți în materie comercială*, etc. În acest ultim studiu se va vedea că profesorul dela Iași combate întreaga doctrină italiană care, pe nedrept, susține că prescripția comercială curge între soți.

Iată, de o cam dată, studiul asupra Abordagiului.

Prin abordagiu sau abordare se înțelege, în dreptul maritim, lovirea unui vas de către altul, fie din

cauza unui accident (caz fortuit), fie din cauza unei culpe a conducătorului unuia din vase sau amândurora.

Pentru ca proprietarul unui vas, fie Statul sau un particular, să poată fi declarat responsabil de consecințele unui abordagiu, trebuie să se constate o culpă din partea căpitanului aceluși vas. Faptul că un pilot ar fi condus mișcările vasului nu descarcă pe căpitan de răspundere, pilotul nefiind decât un sfătuitor a căpitanului¹⁾.

S'a decis că, potrivit art. 71 din regulamentul poliției porturilor dela 30 Martie 1879, regulament menționat prin art. 900 din codul comercial, și care cuprinde o regulă generală de navigație obligatorie pentru căpitanii de vase, bastimentele ce se urcă în sus pe fluviu, nu numai că pot să nu se îndrepte în curmezișul calei bastimentelor ce se scobor în jos pe fluviu, dar sunt încă datoare a se opri în josul pasajului până ce trec bastimentele ce vin din susul apei. Prin urmare, când un vas a contravenit acestor reguli de navigație și din această cauză a avut loc un abordaj, el este în culpă și nu poate cere despăgubiri²⁾.

1) C. Gand și Cas. belg. *La Flandre judiciaire* din 1895 No. 8 și din 1896, No. 23, p. 253.

2) Cas. rom. Bult. 1905, p. 1564; *Dreptul* din 1905, No. 84, p. 689 și *Cr. judiciar* din același an, No. 85, p. 675.

Căpitanii de vase sunt în drept, după regulamentul suscit, relativ la poliția porturilor, să constate, la caz de abordaj, conform cererii uneia din părți, chiar în caz când paguba este mai mare de 300 de lei, împrejurările și cauzele abordajului, deci și culpa vasului căruiă incumbă responsabilitatea, aceste procese-verbale făcând însă probă nu-

S'a decis că căpitanul unui vas n'ar putea fi declarat responsabil de lovirea unui alt vas, deși pe un timp de ceață și în contra regulamentelor internaționale el ar fi dat o viteză prea mare vasului, dacă nu stabilește în fapt că lovirea se datorește unei culpe oarecare³⁾.

În fine, Consiliul de Stat din Franța a pus în principiu că, de câte ori abordajul dintre un vas al Statului și un vas de comerț nu se datorește vreunei culpe din partea prepusului Statului (căpitanul vasului) ci stărei în care se găsește marea și puterea curentului sau întunecimei nopți, lovirea este un caz fortuit, și proprietarul vasului avariat nu are nici o acțiune în contra Statului pentru despăgubirea daunei suferite prin ciocnire⁴⁾.

Se poate întâmpla, ca culpa să fie comună ambelor vase. Pentru acest caz, art. 674 din codul nostru comercial dispune, prin derogare dela dreptul comun, că fiecare vas suferă pagubele și pierderile încercate fără a avea drept la vreo despăgubire. Cu toate acestea fiecare vas este obligat *in mod solidar* la plata pagubelor și pierderilor cauzate lucrurilor încărcate și a leziunilor cauzate persoanelor. Acesta este un caz de solidaritate legală.

În dreptul francez, cazul de abordaj datorit unei culpe comune nefiind anume prevăzut de lege, se decide că căpitanul fiecărui vas este responsabil după principiile dreptului comun, în proporție cu gravitatea culpei ce i se impută⁵⁾.

Dacă lovirea vasului a avut loc prin caz fortuit sau forță majoră (aceste două expresii fiind sinonime)

mai până la dovada contrară, fiindcă ele pot fi combătute de părțile interesate. Cas. rom., Bult. 1900, p. 1404. Vezi și art. 900 din codul comercial, care, determinând tribunalul competent în materie de abordaj (tribunalul unde s'a întâmplat faptul, sau acel al primului port unde a ajuns vasul, ori al locului de destinație), menține regulamentul din 1879 în privința competenței căpitanului.

3) Cas. fr. D. P. 88. 1391. Decizia Curței din Aix, asupra căreia a intervenit decizia de mai sus a Curței de casație, a fost cu drept cuvânt casată, pentru că Curtea de apel nu constată în fapt că viteza neobișnuită a vasului fusese cauza abordajului.

4) Sirey, 1905, 3 p. 143 și *Cr. judiciar* din 1905, No. 85, p. 875 urm. (cu observ. noastră). Cpr. art. 672 din codul nostru comercial.

5) Lyon-Caen et Renault, *Tr. de droit commercial*, VI. 1011. p. 1025 (ed. a 2-a). Cpr. Massé, *Le droit commercial dans ses rapports avec le droit des gens et le droit civil*, IV, 2650, *in fine*, p. 505 (ed. 3-a), etc.

fiecare proprietar suferă pagubele cauzate vasului său, nimene nefiind responsabil. *Res perit domino* (art. 672 c. com.)

Dacă lovirea s'a întâmplat din culpa constatată a unuia din vase, pagubele sunt în sarcina proprietarului vasului în culpă. În asemenea caz, despăgubirile datorite persoanelor moarte sau rănite sunt privilegiate, când sumele de împărțit sunt insuficiente (art. 673 c. com.).

S'a decis, cu privire la această materie, că abordajul a două vase navigând în sens contrar, este o chestie de fapt, lăsată la aprecierea suverană a instanțelor de fond⁶⁾; ceea ce însemnează că chestiunea de a se ști dacă există sau nu culpă din partea căpitanului unui vas este o chestie de fapt nesupusă controlului Curței de casație.

Principiul este adevărat, însă se poate întâmpla ca instanța de fond să comită în aprecierea sa, o eroare grosieră de fapt și, în asemenea caz, Curtea de casație își va exercita neapărat controlul său. Astfel, în decizia de care am vorbit mai sus, pronunțată la 1905, Curtea de casație constată că afirmarea Curței de fond, a cărei decizie a fost casată, se întemeie pe o eroare gravă de fapt, căci Înalta Curte zice prin unul din considerentele sale că, *în lipsă de ceață, ambele vase și-au putut zări luminile la o depărtare destul de mare, astfel cum rezultă din dosarul afacerii*. Va să zică. Curtea de casație a judecat în specie fondul. Vom observa, cu această ocaziune, că Curtea noastră supremă cam abuzează uneori de controlul său și judecă adeseori în fapt ceea ce este foarte regretabil.

În fine, vom menționa o decizie recentă a Curței de casație (nereprodusă în Buletinul curței), care pune în principiu că dacă proprietarul unui vas, avariat din cauza unui abordaj, a fost despăgubit de societatea de asigurare, el nu mai poate cere în numele său personal despăgubiri dela proprietarul vasului care a fost cauza abordajului, ci acest drept aparține numai societății de asigurare, care s'a subrogat în drepturile sale. Prin urmare, dacă instanța de fond constată că acțiunea în daune a fost exercitată persona

6) Cas. rom. Bult. 1896, p. 1045 și *Dreptul* din 1896. No 74; Bult. 1901, p. 868 și *Cr. judiciar* din 1902, No. 74. Regulele privitoare la abordaj, după care vasul constat în culpă datorește despăgubiri vasului avariat, nu sunt decât o aplicare a dreptului comun în materie de culpă (art. 998, 999, 1003 C. civil). Cas. rom. Bult. 1901, p. 167 și *Cr. judiciar* din 1902, No. 74, p. 611.

de proprietarul despăgubit, iar nu ca mandatar al societății de asigurare, care s'a subrogat în drepturile sale, cu drept cuvânt îi respinge acțiunea ca fiind făcută de o persoană lipsită de calitatea de a o exercita, și judecând astfel n'a violat art. 462 din codul comercial ⁷⁾.

Abordagiul a dat loc la discuții în dreptul internațional privat.

Dacă el a avut loc pe mare în apele teritoriale ale unui Stat, el va fi judecat ca și abordajul fluvial, după legea locului unde s'a produs, conform regulilor privitoare la obligațiile ce izvorăsc din delictе sau quasi-delictе ⁸⁾.

Dacă abordajul a avut loc în largul mării (*en pleine mer*), chestiunea este controversată, fiindcă, în asemenea caz, nu există nici o suveranitate teritorială, a cărei legi să se aplice. Asser et Rivier aplică în toate cazurile și în mod general legea locului unde se judecă procesul, fiindcă de câte ori nu se poate aplica o lege străină, judecătorul trebuie să curme litigiul după legea țării sale ⁹⁾.

Jurisprudența germană aplică însă legea vasului

7) Cas. rom. S-a II, decizia No. 321, din 18 Iunie 1912. *Cr. judiciar* din 1912, No 7, p. 702, No. de ordine 2 (rezumate).

Această subrogație aparține și societăților străine care au plătit despăgubirea suferită pentru dauna cauzată asiguratului. Bult. 1901, p. 167 și *Cr. judiciar* din 1902, No. 64, p. 611.

Această din urmă decizie mai pune în principiu că subrogația legală stabilită de artz 462 C. com., poate fi suspendată prin înțelegerea părților, asemenea clauză nefiind contrară ordinei publice. Mai vezi în acelaș sens o altă decizie tot a Curței de casație. Bult. 1897, p. 1473, etc.

8) Vezi Asser et Rivier, *Eléments de droit international privé*, 112, p. 220; Lyon-Caen et Renault, *Tr. de droit commercial*, VI, 1048. Vezi și Vincent et Pénaud, *Dictionn. de droit international privé*, V°. *Abordage maritime*, 36 urm. Cpr. Trib. Ismail, *J. Clunet*, anul 1878, p. 169 urm.

9) Asser et Rivier, *op. cit.*, 113, p. 220; Cour du circuit (Pennsylvanie) din New-York, *J. Clunet*, anul 1883, p. 403, Vezi asupra acestei controversе, Vincent et Pénaud, *op. & V° cit.*, 43 urm. Tribunalul maritim din Copenhaga a aplicat, cu drept cuvânt, dispozițiile penale ale legii daneze la un abordaj imprudent, comis în apele daneze. Vezi *J. Clunet*, anul 1909. p. 1184. Zicem: cu drept cuvânt, fiind că legile după care se măsoară responsabilitățile în materie de aborda, sunt legi de siguranță și de ordine publică, prin urmare legi teritoriale. Vezi Pillet, *Principes de droit international privé*, 140, p. 297.

în culpă, chiar atunci când ambele vase sunt de naționalități deosebite ¹⁰⁾.

Jurisprudența engleză aplică tot legea vasului în culpă, însă numai atunci când ambele vase aparțin aceleiași naționalități ¹¹⁾, și această soluție este aprobată de unii autori ¹²⁾.

Pentru a curmă toate aceste discuții, credem că sistemul propus de Asser este cel mai potrivit și mai practic în acelaș timp, deși autorii zic că el nu se întemeiază pe nici un principiu precis ¹³⁾. Dificultatea nu poate fi definitiv curmată decât prin tratate internaționale.

În orice caz, art. 501 din codul comercial, care permite proprietarului sau coproprietarului unui vas ce n'a luat obligații personale, de a se liberă prin abandonul vasului și a navlului ce i se datorește de responsabilitatea culpei căpitanului, se aplică și proprietarului unui vas străin, autor al abordajului, întru ât străinii se bucură în țara noastră de aceleași drepturi ca și Români (art. 11 c. civ. și 11 Constit.), și întrucât art. 501 din codul comercial este general și nu comportă nicio restricție ¹⁴⁾.

D. Alexandrescu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECTIUNEA I

Audiența dela 19 Mai 1914

Președința d-lui C. R. Manolescu, președinte

Aldea Dumitru cu Manda Voicu Florea și alții

SUCCESIUNE. — ACTIUNE EREDITARĂ. — COLATERALI. — TRIMITERE ÎN POSESIE. — RETROACTIVITATE. ART. 653 C. CIV.
TRIMITERE ÎN POSESIE. — FORMALITATE CU EFECT RETROACTIV. — PRINCIPALUL CELOR DOUĂ GRADE DE JURISDICTIONE. — NEAPLICARE

1⁰ Trimiterea în posesie cerută de art. 653 c.

10) Vezi Trib. imperiului german, *Clunet*, anul 1911. p. 946 și anul 1912, p. 1212.

11) Vezi Asser et Rivier, *op. și loco supra cit.*

12) Vezi Pillet, *op. și loco cit.* Acest autor zice că chestiunea este aproape insolubilă, de câteori vasele sunt de naționalitate deosebită (*loco cit.* d. 298 urm.). Vezi și Lyon-Caen et Renault, *Tr. de droit commercial*, VI, 1050.

13) Vezi Lyon-Caen et Renault, *op. cit.*, VI, 1050, p. 1054 Vezi și Pillet, *op. cit.* p. 298, 299, nota 1.

14) C. Caen și Cas. pr. *Pand. Périod.* 98.5, și 26 și 33 și *Dreptul* din 1898, No 70, pag. 596. În acelaș sens, Cas fr. Sirey, 95.1. 305; *Pand. Périod.* 95, 5, 35; D. P. 97, 1, 585, etc. Cgo. Lyon-Caen et Renault, *Tr. de droit commercial*, I, 11 d. 1 și P, 270, p. 173.

civ., pentru ca moștenitorii, alții decât descendenții, să poată intenta acțiunile ereditare active, atât petitorii cât și posesorii, înlocuind sezina, în virtutea căreia moștenitorii ascendenți sau descendenți sunt considerați posesori ai bunurilor ereditare din momentul morții lui decujus, are efect retroactiv până la ziua deschiderii succesiunii, și moștenitorul care a obținut trimiterea în posesie dela justiție se găsește în aceeași situație juridică ca și moștenitorul sezinar.

2° Principiul celor două grade de jurisdicțiune pe care tribunalul se întemeiază pentru a înlătură trimiterea în posesie obținută pe când procesul se află pendinte înaintea sa, nu este aplicabil în cazul când o formalitate cerută de lege are efect retroactiv.

No. 296. — Casată, în urma recursului făcut de Aldea Dumitru, sentința No. 78 din 1913, a tribunalului Argeș, în proces cu Manda Voicu Florea ș. a.

S'a citit raportul în cauză de d-l consilier I. Stamulescu.

S'au ascultat : d-l avocat Dumitrescu, pentru recurent, în desvoltarea motivului de casare ; d-l avocat P. Poni, pentru intimat, în combateri ; d-l procuror St. Stătescu, în concluzii puse pentru respingere.

Curtea deliberând,

Asupra motivului de casare :

«Rea interpretare a art. 653 c. civ. În calitate de colateral am intentat acțiune de revendicare pârâtului usurpator al succesiunii. Ceream justiției pe această cale, contradictor cu pârâtul, să mi se dea averea ce reclamam, de oarece mi se cuvenea mie. Ceream, cu alte cuvinte, permisia justiției pe această cale de a lua moștenirea din mâna pârâtului. Tribunalul pe motiv că colateralii au sezina, a hotărât în mod greșit că înainte de a porni acțiunea, trebuia să cer trimiterea în posesie pe cale grațioasă ; această formalitate nu poate fi cerută îndată ce sunt în posesie ca deținătorul averii. Trimiterea în posesie se cere pe cale grațioasă când succesiunea este pendinte, adică numai atunci când averea nu e deținută de nimeni cu care se discută dreptul meu. Pentru ca succesiunea să nu cadă în mâinile celui mai hrăpăreț și în interesul adevăraților moștenitori, art. 653 obligă pe cel ce vrea că culeagă moștenirea să-și arate tribunalului titlurile sale, pe care tribunalul le judecă sumar, și iar ca hotărârea să nu fie opozabilă moștenitorilor cari vor avea titluri mai bune. De altfel, în timpul procesului, îndeplinisem și aceste formalități necesare pentru a mi valida drepturile mele. Tribunalul respinge și acest lucru, cu tot caracterul devolutiv al apelului».

Având în vedere sentința supusă recursului, din care se constată că recurentul în calitate de rudă colaterală cu defunctul Ion Barbu, împrăprietărit la 1868, a revendicat dela intimat un teren în întindere de 7 pogoane ce pretinde că aparține succesiunii numitului defunct și că intimatul îl deține fără drept ;

Având în vedere că atât prima instanță cât și tribunalul în apel au respins această acțiune, pe motiv că reclamantul, în calitate de moștenitor colateral, neavând sezina, conform art. 653 c. civ., nu putea intenta acțiunea în revendicare de cât după ce ar fi obținut trimiterea în posesie dela justiție ; că, deși a obținut-o în cursul instanței de apel, însă nu e valabilă, căci ar fi a se priva partea adversă de beneficiul a două instanțe ;

Considerând că trimiterea în posesie pe care o cere art. 653 c. civ., pentru ca moștenitorii, alții de cât ascendenții și descendenții, să poată intenta acțiunile ereditare active, atât petitorii cât și posesorii, înlocuiește sezina, adică investitura legală și deplin drept, în virtutea căreia moștenitorii ascendenți sau descendenți sunt considerați posesori ai bunurilor ereditare din momentul morții lui decujus și pot intenta din acel moment orice acțiune ereditară ;

Că, de aci rezultă că trimiterea în posesiune de către justiție a moștenitorului care o cere are efect retroactiv până la ziua deschiderii succesiunii, căci moștenitorul care a obținut trimiterea în posesie se găsește în aceeași situațiune juridică ca moștenitorul sezinar ;

Considerând că, în speță, fiind constant că recurentul a obținut în cursul procesului trimiterea în posesie de către tribunalul competent, el este considerat prin efectul retroactiv al unei asemenea trimiteri în posesie, că a avut exercițiul acțiunilor ereditare chiar din momentul deschiderii succesiunii și prin urmare a avut calitate să intenteze acțiunea în revendicarea unui bun succesoral în contra intimatului ;

Că, principiul celor două grade de jurisdicțiune pe care se întemeiază tribunalul, pentru a înlătură trimiterea în posesie obținută pe când procesul se afla pendinte înaintea sa, nu este aplicabil în cazul când o formalitate cerută de lege are efect reattractiv ;

Că, prin urmare, tribunalul a comis un exces de pu-

tere când a respins acțiunea recurentului pentru că n'ar fi obținut în prealabil trimiterea în posesie cerută de art. 653 c. civ., deși însuși tribunalul constată că în momentul când judecă, recurentul obținuse trimiterea în posesie ;

Că, motivul de casare fiind fundat în această privință, cată să fie admis.

Pentru aceste motive, casează.

SECȚIUNEA III

Audiența dela 23 Mai 1914

Președința d-lui I. Duca, președinte

Ministerul de Finanțe cu D. Cochinos

TIMBRU ȘI ÎNREGISTRARE.— REGISTRE COMERCIALE — CONTRAVENȚIUNE.— ART. 85 LEGEA TIMBRULUI.

Registrele cu foile albe în care nu se află trecută nici o operațiune a comerciantului relativă la comerțul său, nevalorând ca registre comerciale, comerciantul nu poate fi considerat că posedă în mod efectiv registre comerciale în sensul legii timbrului și prin urmare se găsește în cazul de contravenție prevăzut de art. 85 din această lege.

No. 177. — Casată după recursul făcut de ministerul de finanțe, sentința No. 642 din 1913, a tribunalului Constanța, în proces cu Dimitrie Cochinos.

S'a ascultat d-l avocat C. Marinescu, în desvoltarea recursului.

Curtea deliberând,

Asupra motivului de Casare.

„Greșită interpretare și violarea art. 85 din legea timbrului dela 1906 și violarea art. 22—27 inclusiv cod. com., exces de putere”.

Având în vedere că din sentința supusă recursului se constată că prin procesul-verbal din 16 Iunie 1912, încheiat de subșeful de secție al Administrației financiare din Constanța și aprobat de Ministerul de Finanțe, Dumitru Chochinos, intimat în recurs, a fost condamnat să plătească amendă pentru că a contravenit legii timbrului prin faptul că la cererea agentului fiscalului de a-i prezenta registrele sale comerciale, a prezentat acestuia niște registre cu foi albe neoperate și nevizate ;

Că, în contra acestei condamnațiuni, numitul intimat a făcut apel, susținând că dânsul posedă registrele cerute de lege pe care le-a prezentat, iar

pentru faptul că nu sunt scrise, legea nu prevede nici o pedeapsă ;

Că, Tribunalul Constanța împărțind acest mod de a vedea, a admis apelul, a reformat procesul-verbal de contravențiune și a apărât pe intimat de amenda la care a fost condamnat ;

Având în vedere că legiuitorul dintr'un interes de fiscalitate a impus la un timbru de 10 bani fiecare filă din registrele ce un comerciant este dator să țină ;

Că prin urmare dacă comerciantul posedă registre cu file albe în care nu este trecută nici o operațiune relativă la comerțul său, cum se constată că este în speță, scopul legiuitorului fiscal nu mai este ajuns, aceste registre albe putând servi fără a se mai reînnoi toată viața comerciantului ; că dar acest comerciant nu mai poate fi considerat că posedă în mod efectiv registre comerciale în sensul legii timbrului și prin urmare se găsește în cazul de contravenție prevăzut de art. 85 din aceeaș lege ;

Considerând că Tribunalul totuși apărând de faptul de contravenție pe intimatul în recurs, Dumitru Cochinos, pe motiv că numitul a prezentat în instanță niște registre comerciale vizate în anul 1906 și că legea nu prescrie nici o pedeapsă dacă în ele nu sunt făcute operațiuni, ci cere numai să le poseadă, prin aceasta a interpretat greșit și a violat art. 85 din legea timbrului și art. 22—27 din cod. com., și a dat o hotărâre cu exces de putere.

Că dar motivul de casare fiind întemeiat, recursul cată să fie admis.

Pentru aceste motive, casează.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI TUTOVA

Camera de consiliu

Audiența dela 28 Aprilie 1914

Președința d-lui Tasse I. Teodorescu

Ioan Saulea, cu Alexandru G. Tonită

INSCRIȚIUNE IPOTECARĂ — DOBÂNZI PE TREI ANI.— DACĂ SE POATE ORDONA DUPĂ CEREREA CREDITORULUI FĂRĂ PREZENȚA DEBITORULUI.— ART. 1781 C. CIV.

Nu se poate ordona înscripțiunea ipotecară a dobânzilor pe trei ani, ca să aibă acelaș rang cu capitalul, numai după cererea creditorului, fără să se prezinte și debitorul în persoană sau prin mandatar cu procură autentică.

Tribunalul,

Văzând cererea înregistrată la No. 8.861 din 1914 prin care Ioan Saulea, în baza creanței ipotecare autentificată și înscrisă la acest tribunal sub No. 52 din 1909, cere a se ordona inscripția ipotecară și pentru dobânzile ce ar avea să ia dela debitorul Alexandru G. Toniță, pe timp de 3 ani, ca să aibă acelaș rang, ca și capitalul asigurat prin menționata creanță ipotecară.

Văzând că numitul creditor își sprijină cererea pe dispozițiunile art. 1785 c. civ. după cum arată în petiția sa posterioară înregistrată la No. 9733 din 1914.

Considerând în drept, după cum rezultă din art. 1781 c. civ., care pune principiul că, pentru a se putea ordona o inscripțiune, trebuie pe de o parte ca ambele părți, adică creditorul și debitorul, să se prezinte în persoană sau prin mandatar cu procuri autentice, iar pe de altă parte să prezinte și actul autentic al convențiunii prin care se constituie ipoteca.

Că menționatul articol punând principiul, rezultă dar că dacă nu se prezintă în persoană ambele părți și nu depun actul autentic al convențiunii prin care constituie ipoteca, nu se poate ordona inscripțiunea, afară bine înțeles de cazurile în care legea ar dispune altfel.

Considerând că în lege găsim numai trei cazuri în care să derogă dela acest principiu, anume :

1). Când e vorba de ipotecă legală — art. 1783 c. civ. (: a minorilor și interzișilor asupra averii tutorului, a femeii dotale asupra averii soțului ; a statului, comunelor și stabilimentelor publice, asupra averii percepților și administratorilor centrali — art. 1753 c. civ.).

2). Când e vorba de privilegiu — art. 1783 c. civ., al vânzătorului imobilului pentru plata prețului ; al creditorului care a dat banii ce au servit la cumpărarea imobilului ; al coerezilor între ei pentru garanția împărțirii imobilului ; al arhitecților, antreprenorilor, pietrarilor și alți lucrători întrebuințați a zidi, reconstrui sau repară edificii ; al creditorilor ce au împrumutat bani pentru a se plăti lucrătorii, — art. 1737 c. civ.) și

3). Când e vorba de persoane moarte — art. 1784 c. civ., cazuri în care scutește pe debitor a se prezenta înaintea Președintelui tribunalului ; nu scutește însă și de prezentarea titlului autentic.

Considerând că creanța creditorului, nu intră în nici unul din aceste 3 cazuri, de oarece în speță nu e vorba : nici de ipotecă legală, nici de privilegiu, nici că debi-

torul e decedat ; ci cu totul alt ceva, de dobânzi pe 3 ani, ca să aibă acelaș rang ca și capitalul asigurat prin ipotecă.

Considerând că debitorul ne prezentându-se, și nu numai atât, dar creditorul ne prezentând nici titlul autentic pentru aceste dobânzi ce pretinde că i s'ar datoră de debitor la capitalul împrumutat, nu se poate așa dar ordona inscripție ipotecară pentru acele pretinse dobânzi.

Considerând că art 1785 și 1786 c. civ. invocate de numitul creditor, în cererea sa, nu scutește pe debitor de a se prezenta Președintelui tribunalului, ca să ceară alături cu creditorul inscripția ipotecară pentru dobânzi, sau reinscripția ipotecară după 15 ani pentru capital.

Este adevărat că doctrina și jurisprudența noastră, în parte, admite a se lua inscripțiune fără prezentarea debitorului în caz de dobânzi pe 3 ani, ca să aibă acelaș rang ca și capitalul, argumentând cu art. 1784 și 1786 c. civ., după doctrina și jurisprudența franceză, care admite luarea inscripțiunii și în aceste cazuri prevăzute de art. 1785 și 1786 c. civ., fără prezentarea debitorului ; însă în Franța sunt admisiibile pentru că acolo art. 2148 fr. (corespondent cu art. nostru 1781), permite luarea inscripțiunii numai după cererea creditorului, pe când la noi, după cum am arătat mai sus, legiuitorul nostru a schimbat prin art 1781 radicalul art. francez, punând principiul în felul arătat mai sus, astfel că art. 1785 și 1786 devin aplicații ale acestui principiu, și că deci schimbat fiind principiul din art. 2148 fr. cade orice argument cu doctrina și jurisprudența franceză.

Că, obiecțiunea făcută de unii comentatori români, că legea ar fi preă exigentă, căci n'ar mai fi necesar prezența debitorului pentru cererea de luarea inscripției ipotecare, întrucât actul ipotecar este autentic și deci debitorul și-a dat asentimentul său când s'a autentificat actul ipotecar — această obiecție este fără valoare juridică, de oarece dânsa ar fi numai o simplă critică ce s'ar putea aduce legii, și care ar milita pentru modificarea legii, iar nici de cum că legea fiind preă exigentă ar putea să fie violată de judecători, căci atât cât există legea este lege, *dura lex, sed lex*. Dar legea nici nu este preă exigentă, căci s'a văzut cazuri când cu tot consimțământul debitorului la autentificarea actului ipotecar, și cu toată declarația sa în actul ipotecar autentic că a primit suma împrumutată, dânsul în realitate n'a primit banii, pretextând creditorul că-i va da când va cere inscripția ipotecară, și după ce s'a autentificat actul

ipotecar, fi opune alte datorii ce nu-i convine debitorului. Deci, nu în mod inutil, ci din spirit de prudență și pentru a evita surprinderile, legiuitorul român a stabilit principiul că inscripția ipotecară să nu se poată ordona dacă nu se prezintă și debitorul alături de creditor să ceară amândoi luarea inscripției ipotecare.

Pentru aceste motive, respingem cererea.

Președinte *Tasse I. Teodorescu.*

TRIBUNALUL JUDEȚULUI DUROSTOR

Audiența dela 17 Aprilie 1914

Președenția d-lui C. C. Zătreanu, judecător de ședință.

Banca Bulgară de credit, «Ghirdap» cu D. Stanișef și alți.

DOBROGEA-NOUĂ. — LEGILE ROMÂNE. — PUNERE ÎN APLICARE. — ART. 1090 ȘI 1589 C. CIV. — ART. 43 C. COM.

Prin tractatul de pace dela București din 28 Iulie 1913, cedându-se de statul bulgar României o parte din teritoriul său, prin această cedare statul român s'a substituit în toate drepturile și obligațiunile statului bulgar.

Prin urmare, dela data sus menționată aplicându-se în acest teritoriu legile române, procentele legale în materie comercială au a fi cele prevăzute în aceste legi.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea cambială intentată de Banca Bulgară de credit „Ghirdap” din Silistra prin Banca Agricolă sucursala Silistra reprezentată prin D-l R. Raug, prin petiția înregistrată la No. 2392 din 1914, în contra lui D-l Stanișeff și Ștefan I. Abadgieff pentru plata sumei de 3000 lei;

Având în vedere că, în dovedirea acțiunii sale, reclamanta Bancă a prezentat în original și în traducere română cambia datată 21 Iulie 1912, cu scadența la 20 Octombrie 1912, pe suma de 3000 lei în aur, semnată de D-l Stanișeff ca debitor principal și de St. Abadgieff și V. P. Nenoff ca garanți solidari în ordinul Băncii reclamante;

Având în vedere că pârâții recunosc cuprinsul cambiei și semnăturile din ea, însă alegă că, pentru achitarea acestei cambii, Banca Ghirdap ar fi primit dela ei mai multe foi de depuneri pe suma totală de 7377 lei ce pârâții aveau a primi dela Statul Bulgar și pe care ar fi cesionat-o Băncii cu obligațiune de a o încasa, a reține suma de lei 3000, valoarea cambiei

sus menționată, și a le restitui restul, și, în susținerea acestei alegațiuni, au prezentat două scrisori ale băncii „Ghirdap” una datată 5 Ianuarie 1914 și cealaltă datată 27 Februarie 1914, scrisori cari s'au tradus de translatorul acestui tribunal D. Nicolae;

Având în vedere încă din aceste scrisori nu rezultă că Banca „Ghirdap” ar fi primit dela pârâți suma de 3.000 lei, valoarea cambiei reclamate și nici aceștia nu prezintă actul autentic de cesiune, cu care să dovedească alegațiunile ce fac;

Că, așa fiind, față cu titlul prezentat și recunoscut de pârâți și în vedere ca aceștia nu au făcut dovadă că ar fi achitat datoria ce au către Banca reclamantă, tribunalul cată a admite acțiunea și a obliga pe pârâți, în solidar, la plata sumei de 3.000 lei, în aur;

Având în vedere că Banca reclamantă cere a se obliga pârâții să'i plătească procente de 8 la sută pe an la capitalul datorit, cu începere dela data scadenței cambiei până la achitare;

Având în vedere că cambia a căreia valoare s'a reclamat a fost emisă și exigibilă sub imperiul legiului bulgare;

Că, conform art. 298 din legea asupra comerțului în Bulgaria, procentele legale în materie comercială sunt de 8 la sută pe an;

Având în vedere însă că prin tratatul de pace încheiat la București în ziua de 28 Iulie 1913, cedându-se de Statul Bulgar României o parte din teritoriul său prin această cedare Statul român s'a substituit în toate drepturile și obligațiunile Statului bulgar;

Având în vedere că dobânzile sunt legale adevăratele acele prevăzute în textul legilor care urmează să se aplice, că conform art. 523 și 525 c. civ. procentele se socotesc dobândite zi cu zi.

Ca, deci, dela data de mai sus aplicându-se în acest teritoriu legile române, procentele legale în materie comercială au a fi acele prevăzute de aceste legi, adică de 6% (art. 1090, 1589 c. civ., 43 c. com) și ca urmare, în speță, pârâții au a fi obligați a plăti la capitalul datorit procentul de 8% pe an dela 20 Octombrie 1912 data scadenței cambiei, până la 28 Iulie 1913, iar dela această dată până la achitare cu procent legal de 6%.

Pentru acest motive, redactate de D-l judecător de ședința Const. Zătreanu, admite acțiunea, etc.

Semnați; Const. C. Zătreanu, Aurel Sofirescu.

JURISPRUDENȚĂ STRĂINĂ

CURTEA DE CASAȚIE DIN FRANȚA

21 Iunie 1911.

CAUȚIUNE. — INSTANȚĂ DE TRIMETERE. — ÎNTREBUINȚARE DE MIJLOACE NOUĂ. — ADMISIBILITATE.

Înainte de a unei instanțe de trimetere sesizată prin casarea unei decizii judecătorești, părțile își păstrează dreptul nu numai de a răpune vechile lor concluzii, dar de a se întemeia și pe mijloace nouă, trase fie din faptele îndeplinite, fie din hotărâri sau decizii pronunțate în urma deciziei casate, destul este ca obiectul cererii să nu fie schimbat.

Din Sirey, 1911, *Bulletin de sommaires*, partea I, p. 118.

Observație. — Punct constant atât în doctrină cât și în jurisprudență. A se vedea *Repert. Sirey-Carpentier*, V-a *Cassation (mat. civile)*, No. 5032 urm.

S. R.

CURTEA DE APEL DIN ATENA

18 August 1913

Prezidenția d-lui Tambacopulos

TESTAMENT — FORME. — APLICAREA REGULII LOCUS REGIT ACTUM. — LEGEA ROMÂNĂ. — ART. 885 C CIV. ROM.

HOTĂRÂRI STRĂINE. — EXECUTAREA LOR — INVESTIREA LOR CU FORMULA EXECUTORIE. — ART. 858, 859 PR. CIV. GRECEASCĂ (374 PR. CIV. ROMÂNEASCĂ).

După art. 7 din legea civilă grecească dela 1856, actele făcute de greci în străinătate sunt valide în Grecia, în privința formelor, fie că au fost făcute în conformitate cu legea grecească, fie conform legii străine unde au fost făcute (*locus regit actum*).

În specie, este valid testamentul făcut de un grec la București, conform legii române, care nu cere, sub pedeapsă de nulitate, ca acest testament să se găsească între hârtiile testatorului.

Cu drept cuvânt hotărârea apelată n'a recunoscut autoritatea lucrului judecat unei sentințe străine, care n'a fost investită cu

exequatur, conform art. 858 și 859 c. proc. civilă grecească.

(Din *Journal Clunet*, anul 1914, pag. 269)

Observație. — Art. 885 din codul civil român, care se ocupă de testamentele ce Românii pot face în străinătate, nu se ocupă de ipoteza inversă, adică de testamentele ce străinii pot face în România; de unde rezultă că ei rămân supuși în această privință dreptului comun, adică: principiului de drept internațional înscris în art. 2 c. civil: *Locus regit actum*. Vezi D. Alexandresco: tom. I, p. 211 urm. (ed. a 2) și tom. IV, parte II (Testamentele), care a apărut de curând.

În cât privește executarea hotărârilor străine în România și acelor române în străinătate (art. 314 pr. civ). această chestiune a fost studiată de profesorul dela Iași în toate amănunțele ei. Vezi *Dreptul civil român*, tom. VII, p. 458 urm., precum și tom. IV, partea II, nota 2 dela pag. 207, 208 (ed. a 2-a). Mai vezi asupra acestei materii, *Cas. rom. Dreptul* din 1913, No. 18.

S. R.

Deschiderea anului judecătoresc 1914—1915

Compunerea Curții de Apel Constanța pentru anul judecătoresc 1914/15 este acea Președinte d-nul Alex. Bârsescu; consilieri, d-nii I. Hagiescu-Miriște, N. Penciulescu, Petre Patriciu, D. Moscu și C. Climescu.

Camera de acuzare: d-nii I. Hagiescu-Miriște, D. T. Moscu și C. Climescu, iar președinte al Curții cu Jurați Constanta în sesiunea de Sept. 1914 a eșit la sorți d. consilier N. Penciulescu.

BIBLIOGRAFIE

Dreptul Civil Român, Tom. IV partea II, ed. 2. de Dimitrie Alexandresco. — București, 1914. — Prețul 18 lei.

Neobositul profesor dela Iași a dat la lumină a doua ediție revăzută, corectată și mărită considerabil din tomul IV, partea II a tactului său de drept civil. Acest volum cuprinde testamentele (art. 856—931) și este însoțit de o tablă alfabetică și analitică, în care cititorul găsește cu înlesnire sinteza tuturor chestiunilor la care dă loc vasta materie a dispozițiilor testamentare.

Atributul puterii judecătorești în materie de extrădare (schită istorică asupra instituției extrădării în țara noastră) de George D. Nedelevu — Un vol. în 8° de 67 pag. — București. — Tip. D. C. Ionescu, Str. Câmpineanu. Prețul lei 2.75.